

Uit stof en as

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

Schriftlezing: Genesis 18,20-32 (vertaling NBG '51)

Overweging

Stof en as, dat is de materie waaruit wij bestaan, net als alle levende schepselen, de dieren, de planten, de buxustakjes. In het begin schiep God de mens. God vormde ons mensen uit het stof van de aarde en blies de levensadem ons in de neus. Zo werden wij levende zielen.

We zijn kwetsbaar als aardewerk, dat zo kapot kan vallen. We kunnen ziek worden, een ongeluk krijgen, honger lijden, ons overeten, sterven. Dan keren we tot de aarde terug, stof tot stof, as tot as. We zijn, als stof en as, niet alleen kwetsbaar, we zijn ook vatbaar. Vatbaar voor de dwingende roep van onze natuurlijke driften. We willen hebben, we willen houden, we willen overheersen, we willen bevredigen.

Dat was wat er in Sodom gebeurde. De materie werd daar niet beteugeld door de geest, het egoïsme niet getemd door de naastenliefde.

God overweegt om de stad te vernietigen. Abram pleit daartegen. Hij zegt: 'God, ook al ben ik maar stof en as, een mensje van niks, toch durf ik mij tot U, heilige, ontzagwekkende God, te richten. Als er in de stad maar een paar rechtvaardigen zijn (een paar mensen van stof en as, die óók leven uit de Geest), wilt U dan de stad niet sparen omwille van hen?'

Op grond van dit verhaal is de joodse legende ontstaan van de zesendertig rechtvaardigen. Iedere generatie kent, volgens deze legende, zesendertig rechtvaardigen die, kwetsbaar als zij zijn, al het leed van de mensheid

op zich nemen, en omwille van wie de Eeuwige zijn wereld niet te gronde laat gaan. Zelf weten ze meestal niet dat ze tot die rechtvaardigen behoren. Onopvallend leven ze hun leven van gerechtigheid en naastenliefde.

De illustratie op de voorkant is een uitdrukking van deze legende. De Hebreeuwse letters lamed en waw geven het getal zesendertig weer. Lamed en waw duiden op de zesendertig rechtvaardigen op wie de wereld steunt.

Voor ons is Jezus allereerst zo'n Rechtvaardige. Zo wordt hij in de Bijbel ook genoemd. Wanneer Jezus is gestorven, roept de Romeinse hoofdman uit: 'Werkelijk, deze mens was een Rechtvaardige!' (Lucas 23,47).

Omwille van hem gaat de wereld niet te gronde. Er zijn ook anderen, degenen die we op de zondagen van dit jaar als heiligen gedenken. En straks in de vespers van de Stille Week zullen we in het bijzonder martelaren noemen, die zijn gestorven omwille van Gods gerechtigheid en de naastenliefde.

Hier gaan we bij stilstaan de komende veertigdagen: dat we stof en as zijn, maar ook geroepen zijn om te leven uit Gods Geest. Daarbij houden we het oog op die ene Rechtvaardige, Jezus Messias, en al die andere rechtvaardigen, omwille van wie er hoop is voor onze wereld.

Amen